

Presse og Information

Den Europæiske Unions Domstol
PRESSEMEDDELELSE NR. 76/22
Luxembourg den 5. maj 2022

Dom i sag C-83/20
BPC Lux 2 m.fl.

Den portugisiske lovgivning, der ligger til grund for foranstaltningen til afvikling af Banco Espírito Santo, er forenelig med ejendomsretten

Ved kun delvist at gennemføre direktivet om genopretning og afvikling af kreditinstitutter inden udløbet af gennemførelsesfristen har Portugal ikke bragt virkeliggørelsen af det i dette direktiv foreskrevne resultat i fare

Banco Espírito Santo SA (herefter »BES«) var et af de største kreditinstitutter i det portugisiske banksystem. Som følge af dette kreditinstituts finansielle situation og den reelle og alvorlige risiko for manglende opfyldelse af instituttets forpligtelser blev det genstand for en afgørelse om afvikling truffet af Banco de Portugal den 3. august 2014 (herefter »afviklingshandlingen«). Denne afviklingshandling, der blev vedtaget på grundlag af den nationale lovgivning om afvikling af kreditinstitutter ¹, som ændret ved lovdekret af 1. august 2014 ², førte til oprettelsen af et broinstitut, Novo Banco SA, hvortil visse aktiver, passiver, ikke-balanceførte elementer og aktiver, der blev forvaltet af BES, blev overført.

Sagsøgerne i hovedsagen (herefter »BPC Lux 2 m.fl.«) var indehavere af efterstillede obligationer udstedt af BES. Massa Insolvente ejede, direkte og indirekte, andele i BES' selskabskapital. BPC Lux 2 m.fl. og Massa Insolvente anfægtede for de nationale forvaltningsdomstole afviklingshandlingen og gjorde i denne forbindelse navnlig gældende, at denne foranstaltning var blevet vedtaget i strid med EU-retten.

I forbindelse med de to appeller, som BPC Lux 2 m.fl. og Massa Insolvente iværksatte, var den øverste domstol i forvaltningsretlige sager i Portugal i tvivl om, hvorvidt den nationale lovgivning, på grundlag af hvilken BES havde vedtaget afviklingshandlingen, var forenelig med EU-retten, navnlig direktiv 2014/59 ³ og artikel 17 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«) ⁴, som følge af den manglende gennemførelse af en lang række af kravene i direktivet.

Endvidere ønskede denne domstol oplyst, om den portugisiske lovgiver kunne have bragt det resultat, der er foreskrevet i direktiv 2014/59 ⁵, i alvorlig fare med vedtagelsen af lovdekretet af 1. august 2014, ved kun delvist at have gennemført dette direktiv inden udløbet af fristen for gennemførelse af direktivet, der var fastsat til den 31. december 2014.

Domstolen fastslår ved dommen, at den nationale lovgivning, på grundlag af hvilken BES havde vedtaget afviklingshandlingen, er forenelig med chartrets artikel 17, stk. 1. Domstolen fastslår desuden, at en medlemsstats delvise gennemførelse af visse

¹ Regime Geral das Instituições de Crédito e Sociedades Financeiras (den generelle ordning for finansierings- og kreditinstitutter) i den affattelse, der følger af lovdekret nr. 31-A/2012 af 10.2.2012.

² Lovdekret nr. 114-A/2014 af 1.8.2014.

³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/59/EU af 15.5.2014 om et regelsæt for genopretning og afvikling af kreditinstitutter og investeringsselskaber og om ændring af Rådets direktiv 82/891/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/24/EF, 2002/47/EF, 2004/25/EF, 2005/56/EF, 2007/36/EF, 2011/35/EU, 2012/30/EU og 2013/36/EU samt forordning (EU) nr. 1093/2010 og (EU) nr. 648/2012 (EUT 2014, L 173, s. 190).

⁴ Chartrets artikel 17 fastsætter bestemmelse om sikring af ejendomsretten.

⁵ I henhold til det princip, der er fastlagt i den retspraksis, som følger af dom af 18.12.1997, Inter-Environnement Wallonie, [C-129/96](#) (jf. [pressemeldelse nr. 80/97](#)), om medlemsstaternes forpligtelser, mens fristen for gennemførelse af et direktiv løber.

bestemmelser i et direktiv inden udløbet af fristen for gennemførelse af dette direktiv principielt ikke kan bringe virkeliggørelsen af det i direktivet foreskrevne resultat i fare.

Domstolens bemærkninger

Indledningsvis undersøger Domstolen, om de i direktiv 2014/59⁶ påberåbte bestemmelser skulle finde anvendelse. I denne henseende bemærker Domstolen, at fristen for gennemførelsen af dette direktiv udløb den 31. december 2014. Det følger heraf, at gennemførelsesfristen ikke var udløbet på tidspunktet for vedtagelsen af den omhandlede afviklingshandling den 3. august 2014. Efter at have henvist til Domstolens faste praksis på området⁷ anfører Domstolen, at sagsøgerne i hovedsagen ikke kunne påberåbe sig bestemmelserne i direktiv 2014/59 for den forelæggende ret, idet disse bestemmelser ikke fandt anvendelse på tvisten i hovedsagen.

Hvad angår anvendeligheden af chartrets artikel 17 bemærker Domstolen, at bestemmelserne i dette charter ifølge dets artikel 51, stk. 1, kun er rettet til medlemsstaterne, når de gennemfører EU-retten. Efter at have anført dels, at lovdekretet af 10. februar 2012 havde til formål at gennemføre en af de forpligtelser, som Den Portugisiske Republik havde påtaget sig inden for rammerne af et aftalememorandum, der var blevet indgået med den fælles mission udsendt af Europa-Kommissionen, Den Internationale Valutafond (IMF) og Den Europæiske Centralbank (ECB), om betingelserne for den økonomiske politik, dels at lovdekretet af 1. august 2014 udgør en foranstaltning til delvis gennemførelse af direktiv 2014/59, bemærker Domstolen, at der i denne henseende forelå en gennemførelse af EU-retten som omhandlet i chartrets artikel 51, stk. 1, hvilket indebar, at chartrets bestemmelser skulle finde anvendelse på tvisten i hovedsagen.

I denne forbindelse nævner Domstolen, at chartrets artikel 17, stk. 1, indeholder tre særskilte normer. Den første, som kommer til udtryk i første punktum, og som har en generel karakter, konkretiserer princippet om overholdelse af ejendomsretten. Den anden, der er indeholdt i dette stykkes andet punktum, vedrører berøvelse af ejendom og opstiller visse betingelser herfor. Hvad angår den tredje, der er indeholdt i det nævnte stykkes tredje punktum, giver den medlemsstaterne beføjelse til bl.a. at regulere anvendelsen af ejendommen i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til almenvellet. Domstolen tilføjer, at der imidlertid ikke er tale om regler, der ikke hænger indbyrdes sammen, idet den anden og den tredje regel vedrører særlige eksempler på krænkelse af ejendomsretten og skal fortolkes i lyset af det princip, der er fastsat i den første af disse regler.

På denne baggrund undersøger Domstolen først spørgsmålet om, hvorvidt chartrets artikel 17, stk. 1⁸, finder anvendelse på restriktioner for ejendomsretten til aktier eller obligationer, der kan handles på kapitalmarkederne, såsom dem, der var omhandlet i hovedsagen. Efter først at have bemærket, at den beskyttelse, som denne bestemmelse giver, vedrører rettigheder, der har en formueværdi, og som i henhold til den omhandlede retsorden medfører en erhvervet retsstilling, der gør det muligt for indehaveren selvstændigt at udøve disse rettigheder til sin fordel, finder Domstolen, at dette er tilfældet for aktier og obligationer, der kan handles på kapitalmarkederne. Domstolen konstaterer dernæst, at de nævnte aktier og obligationer var lovligt erhvervet. Det følger heraf, at de er omfattet af anvendelsesområdet for chartrets artikel 17, stk. 1.

For det andet finder Domstolen, at en afviklingshandling, der er vedtaget i overensstemmelse med en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, ikke udgør berøvelse af ejendom som omhandlet i chartrets artikel 17, stk. 1, andet punktum. Domstolen fastslår nemlig, at denne afviklingshandling ikke fastsatte en formel rådighedsberøvelse eller ekspropriation af de pågældende aktier eller obligationer. Denne

⁶ Nemlig artikel 36, 73 og 74 i direktiv 2014/59.

⁷ Inter-Environnement Wallonie-dommen samt dom af 17.1.2008, Velasco Navarro, [C-246/06](#), og af 27.10.2016, Milev, [C-439/16 PPU](#).

⁸ I henhold til chartrets artikel 17, stk. 1, har enhver ret til at besidde lovligt erhvervet ejendom, at anvende den, at træffe dispositioner hermed og at lade den gå i arv. Ingen må berøves sin ejendom, medmindre det skønnes nødvendigt i samfundets interesse, og det sker i de tilfælde og på de betingelser, der er fastsat ved lov, og mod rimelig og rettidig erstatning for tabet. Anvendelsen af ejendommen kan reguleres ved lov, i det omfang det er nødvendigt af hensyn til almenvellet.

handling havde navnlig ikke tvangsmæssigt, fuldt ud og endegyldigt frtaget indehaverne heraf de rettigheder, der fulgte af disse aktier eller af disse obligationer.

For det tredje forholder det sig ikke desto mindre således, at vedtagelsen af en afviklingshandling i overensstemmelse med den lovgivning, der er omhandlet i hovedsagen, der bl.a. fastsætter en overførsel af aktiver fra et kreditinstitut til et broinstitut, **udgør en regulering af anvendelsen af ejendommen** som omhandlet i chartrets artikel 17, stk. 1, tredje punktum, **der kan gribe ind i ejendomsretten for aktionærene i det kreditinstitut, hvis økonomiske stilling er påvirket, og i ejendomsretten for de kreditorer, såsom indehavere af obligationer, hvis fordringer ikke er blevet overført til broinstituttet.**

Som det fremgår af denne bestemmelses ordlyd, kan anvendelsen af ejendommen reguleres ved lov, i det omfang det er nødvendigt af hensyn til almenvellet. Efter enkeltvis at have undersøgt de i denne bestemmelse fastsatte betingelser fastslår Domstolen, **at chartrets artikel 17, stk. 1, tredje punktum, henset til den skønsmargen, som medlemsstaterne har, når de træffer afgørelser vedrørende økonomiske anliggender, ikke er til hinder for en national lovgivning som den, der var omhandlet i hovedsagen, som ikke indeholder nogen udtrykkelig bestemmelse, der sikrer, at aktionærene ikke lider større tab end dem, som de ville have lidt, hvis instituttet var blevet afviklet på det tidspunkt, hvor afviklingshandlingen blev vedtaget (princippet om *no creditor worse off*).**

For det fjerde og sidste undersøger Domstolen spørgsmålet om, hvorvidt en medlemsstats delvise gennemførelse i en national lovgivning om afvikling af kreditinstitutter af visse bestemmelser i direktiv 2014/59 inden udløbet af fristen for gennemførelsen heraf kan bringe virkeliggørelsen af det i det nævnte direktiv foreskrevne resultat i alvorlig fare som omhandlet i Inter-Environnement Wallonie-dommen.

I denne henseende bemærker Domstolen, at fristen for gennemførelse af direktiv 2014/59 udløb den 31. december 2014, således at Den Portugisiske Republik ikke kunne foreholdes, at den ikke havde vedtaget foranstaltningerne til gennemførelsen af dette direktiv i sin retsorden på tidspunktet for vedtagelsen af afviklingshandlingen, dvs. den 3. august 2014. Det forholder sig ikke desto mindre således, at **de medlemsstater, som er adressater for et direktiv, mens fristen for gennemførelsen af dette direktiv løber, skal afholde sig fra at træffe foranstaltninger, der kan bringe virkeliggørelsen af det i direktivet foreskrevne resultat i alvorlig fare.** En sådan undladelsespligt, der påhviler samtlige nationale myndigheder, omfatter for det første vedtagelsen af enhver generel eller specifik foranstaltning, der kan fremkalde en sådan fare. For det andet skal medlemsstaternes retter fra tidspunktet for direktivets ikrafttræden i videst muligt omfang afholde sig fra at fortolke national ret således, at det mål, som direktivet tilstræber, bringes i alvorlig fare efter udløbet af gennemførelsesfristen.

I denne henseende bemærker Domstolen, at det ganske vist påhviler den forelæggende ret at vurdere, om de nationale bestemmelser, hvis lovlighed bestrides, kan bringe det i et direktiv foreskrevne resultat i alvorlig fare, idet en sådan undersøgelse nødvendigvis skal foretages på grundlag af en helhedsvurdering, i hvilken forbindelse der skal tages hensyn til alle politikker og foranstaltninger, der er vedtaget på det pågældende nationale område. **Domstolen har imidlertid kompetence til at tage stilling til, om en medlemsstats delvise gennemførelse af visse bestemmelser i et direktiv inden udløbet af fristen for dets gennemførelse principielt kan bringe virkeliggørelsen af det i direktivet foreskrevne resultat i alvorlig fare.**

I denne henseende har Domstolen allerede fastslået, at en medlemsstat er beføjet til at vedtage midlertidige bestemmelser eller til at gennemføre direktivet gradvist. I sådanne tilfælde vil den omstændighed, at overgangsbestemmelser i national ret ikke er i overensstemmelse med direktivet, eller at nogle bestemmelser i direktivet ikke er gennemført, ikke nødvendigvis bringe det i direktivet foreskrevne resultat i fare. Domstolen fandt nemlig, at det i et sådant tilfælde må antages, at et sådant resultat altid vil kunne opnås ved en endelig og fuldstændig gennemførelse af det nævnte direktiv inden for de fastsatte frister.

Den pligt til undladelse, som Domstolen har henvist til, bl.a. i præmis 45 i Inter-Environnement Wallonie-dommen, skal desuden forstås således, at den omfatter vedtagelsen af enhver generel og specifik foranstaltning, der kan bringe virkeliggørelsen af det i det omhandlede direktiv foreskrevne resultat i alvorlig fare. **Når en medlemsstats vedtagelse af en foranstaltning tilsigter at gennemføre et EU-direktiv, eventuelt kun delvist, og når denne gennemførelse er korrekt, kan vedtagelsen af en sådan delvis gennemførelsesforanstaltning imidlertid ikke anses for at kunne fremkalde en sådan negativ virkning**, idet denne nødvendigvis indebærer en tilnærmelse mellem den nationale lovgivning og det direktiv, som denne lovgivning gennemfører, og derfor bidrager til virkeliggørelsen af målene med dette direktiv.

BEMÆRKNING: Gennem en præjudiciel forelæggelse kan retterne i medlemsstaterne i forbindelse med retssager, der verserer for dem, forelægge Domstolen spørgsmål vedrørende fortolkningen af EU-retten eller gyldigheden af en EU-retsakt. Domstolen træffer ikke afgørelse i den nationale retstv. Det tilkommer den nationale ret at afgøre sagen i overensstemmelse med Domstolens afgørelse, der på tilsvarende måde er bindende for andre nationale retter i sager vedrørende en tilsvarende problemstilling.

Dette er et ikke-officielt dokument til mediernes brug og forpligter ikke Domstolen.

[Dommen](#) offentliggøres på webstedet CURIA på afsigelsesdagen.

Kontakt i Kontoret for Presse og Information: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127